НБУ. Цей аналіз дозволяє сформулювати основну ціль стратегії розвитку банківської системи України як забезпечення її надійності та стабільності в умовах воєнної агресії росії, що триває, та повоєнного відновлення України.

Література

1. Статистика. Наглядова статистика. Основні показники діяльності банків URL: https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist

ANALYSIS OF THE UKRAINIAN BANKING SYSTEM AS A BASIS FOR FORMULATING ITS DEVELOPMENT STRATEGY

Nataliia Prykhodko, Yurii Kalnaus
Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Summary: *An analysis of the banking system of Ukraine for 2013-2022 and for 9 months of 2023 was conducted. The main financial indicators of the banks' activity were assessed. The main factors that influenced the activities of the banking system were identified and the main goal of the strategy for its development was formulated.*

Keywords: *Ukrainian banking system, strategy, development, bank, financial indicators.*

УДК 336.71

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ

Наталія Приходько
кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів
natalia.prykhodko@nuos.edu.ua

Анатолій Щербунь
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
scherbun.tolik@gmail.com
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна

Анотація. *Проведений аналіз інвестиційної діяльності банків системи України за 2013-2022 роки та за 9 місяців 2023 року. Здійснена оцінка структури наданих кредитів та структури вкладень банків України в цінні папери за різними ознаками. Визначені основні напрями активізації інвестиційної діяльності банків України.*

Ключові слова: *банківські інвестиції, інвестиційна діяльність банків, реальний сектор економіки, ринок цінних паперів.*

Інвестиційна діяльність банківських установ виконує важливі макро- і мікроекономічні функції забезпечення розвитку економіки країни та сприяє успішному розвитку як самих банків, так і всієї банківської системи. Інвестиційна діяльність банків здійснюється як в реальному, так і в фінансовому секторах економіки.

Розробляючи та здійснюючи інвестиційну політику, банки беруть активну участь у забезпеченні неперервності виробничих процесів, сприяють отриманню прибутку. Банки надають кредити всім секторам економіки. Кредити нефінансових корпорацій, надані депозитними корпораціями України, на 1 жовтня 2023 року становили 716,89 млрд.грн. [1]. Їх структура на 1 жовтня 2023 року, надана на рис. 1.

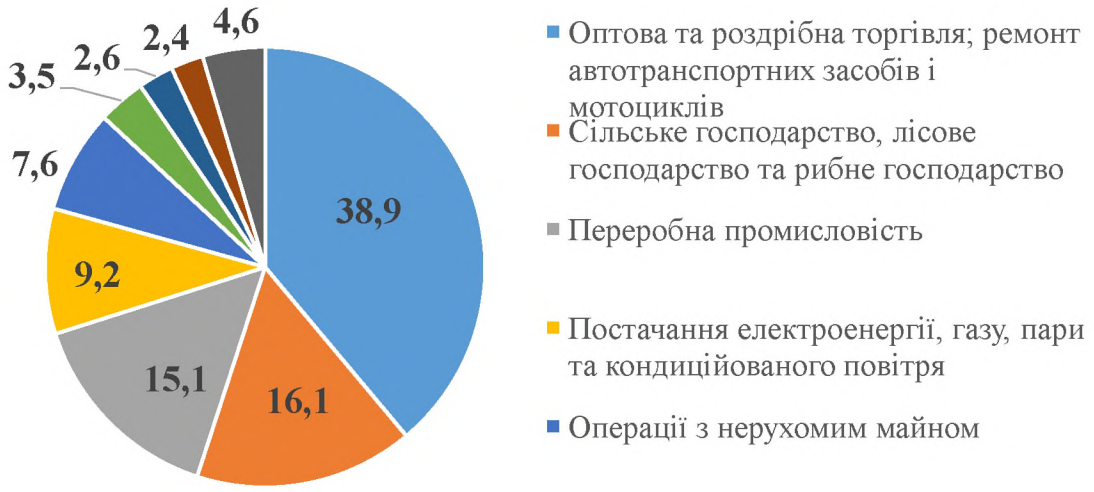

Рис. 1. Структура кредитів, наданих депозитними корпораціями України нефінансовим корпораціям на 1 жовтня 2023 року

Проведений аналіз структури кредитів, наданих банками нефінансовим корпораціям, за цільовим спрямуванням, показав, що частка іпотечних кредитів на 1 жовтня 2018 становила близько 15,64 %, а частка кредитів на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості взагалі лише 1,2%.

Кредити з терміном погашення до одного року становили 52,14 % (374,294 млрд.грн.), з терміном погашення від одного до п'яти років та з терміном погашення понад п'ять років – відповідно 33,7 % (241,438 млрд.грн.) та 14,0 % (100,155 млрд.грн.) [1]. Отже, частка довгострокових кредитів, які використовуються реальним сектором економіки на модернізацію виробництва, нагромадження капіталу є незначною порівняно з короткостроковими.

Аналіз середньої рентабельності промислових підприємств і середньої ставки банківського кредитування показав, що ставки банків за кредитами перевищують рентабельність операційної діяльності промислових підприємств в 2013–2022 рр. в декілька разів [2, 3]. Це позначає, що кредити залишаються дорогими для виробничих підприємств. У зв'язку з цим, виникає проблема

формування таких відсоткових ставок за кредитами, які б відповідали рентабельності підприємств промисловості (і сільського господарства) та були вигідними для позичальників. Особливо це стає важливим в умовах повоєнного відновлення України.

Інвестиції банків України в цінні папери та обсяги наданих ними кредитів представлені в табл. 1.

Таблиця 1 – Показники інвестицій банків України в цінні папери та обсяги кредитних вкладень за 2014-2022 роки та 9 місяців 2023 року *

На кінець періоду	Вкладення в цінні папери (без врахування резервів), млн.грн.	Темп приросту ,%	Частка вкладень в цінні папери, %	Кредитний портфель (без врахування резервів), млн. грн.	Темп приросту ,%	Частка обсягу кредитів в активах банків, %
2013	138287	X	9,82	911402	X	64,70
2014	168928	+22,16	11,11	1006358	+10,42	66,17
2015	201520	+19,29	12,82	1009768	+0,34	64,26
2016	332273	+64,88	19,13	1005923	-0,38	57,90
2017	425803	+28,15	23,04	1036745	+3,06	56,09
2018	480615	+12,87	25,15	1118860	+7,92	58,55
2019	539466	+12,24	27,21	1033340	-7,64	52,12
2020	791373	+46,70	35,82	960597	-7,04	43,48
2021	829887	+4,87	35,18	1065347	+10,90	45,16
2022	1022568	+23,22	37,64	1036213	-2,73	38,14
На 30.09.2023	1235776	+20,85	41,12	1001014	-3,40	33,31

*Джерело: побудовано авторами на основі [1]

За аналізований період спостерігається тенденція зростання вкладень банків України в цінні папери та їх частки в загальних активах. Якщо на кінець 2013 року частка вкладень в цінні папери складала 9,82%, то на 1 жовтня 2023 року – 41,12%. Темпи зростання вкладень банків в цінні папери перевищували темпи зростання кредитного портфеля протягом досліджуваного періоду. Треба зазначити, що кредитний портфель банків на кінець 2013 р. перевищував обсяги вкладень банків у цінні папери більш ніж в 6,5 разів. На 1 жовтня 2023 року обсяги вкладень банків у цінні папери перевищували кредитний портфель в 1,2 рази, що свідчить про стрімке зростання вкладень банків в цінні папери.

Щорічне зростання частки портфеля цінних паперів в загальних активах банків свідчить про підвищення інтересу банків до розміщення коштів у цінні папери. Причинами цього стало зменшення попиту на кредити через високі процентні ставки, зростання обсягів емісії державних цінних паперів - ОВДП, дохідність яких зростала, а також погіршення фінансового стану та кредитоспроможності позичальників, в т.ч. спричинене пандемією. воєнною агресією росії.

Аналіз динаміки структури вкладень банків України в цінні папери показав, що найбільшу питому вагу в портфелі цінних паперів займають цінні

папери на продаж. Проведення торгівельних операцій з цінними паперами у порівнянні з інвестиційними значно переважає.

За аналізований період найбільший обсяг вкладень здійснювався у фінансові інструменти загального сектору державного управління, що становили більше 70% загальної суми банківських інвестицій у боргові цінні папери. Найбільший обсяг вкладень у державні цінні папери спостерігається з 2017року, з початку 2022 року він становить більше 99% і спостерігається його зростання. Це свідчить про зростання державного дефіциту в Україні і пов'язано з воєнною агресією росії. Розширення ринку ОВДП є тим фактором, який призвів до збільшення обсягу інвестицій банків у цінні папери. Так, зростання обсягів ОВДП, що перебувають у власності банків за даними НБУ протягом 2014 р. – 9 місяців 2023 р. становло 490212,62 млн. грн., при цьому зростання вкладень банків у цінні папери за цей же період становить 1097489 млн. грн. Тобто зростання вкладень банків у цінні папери на 85,7 % забезпечено за рахунок збільшення вкладень в ОВДП, що свідчить про відсутність інвестиційно привабливих інструментів на фінансовому ринку України [1].

Виходячи з результатів аналізу інвестиційної діяльності банків України, можна зробити висновки, що основними напрямами активізації інвестиційної діяльності банків України є: закінчення війни, стабілізація політичного та економічного стану в країні; вдосконалення нормативно-правової бази України, що має забезпечити захист кредиторів та інвесторів; розвиток фондового ринку та його інфраструктури; підвищення рівня капіталізації банківського сектору; запровадження на державному рівні стимулів та певних переваг для банків, які активно здійснюють довгострокове інвестиційне кредитування; створення умов для інвестування фінансових ресурсів інституційних інвесторів (недержавних пенсійних фондів, страхових компаній, інвестиційних фондів) у фінансові інструменти банків.

Література

1. Статистика. Наглядова статистика НБУ. URL: https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist. 2. Статистичний щорічник України за 2021 рік. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/11/Yearbook_2021.pdf. 3. Процентні ставки за кредитами та депозитами. Цінні папери резидентів. Індекс ПФТС. URL: https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial

ANALYSIS OF UKRAINIAN BANKS' INVESTMENT ACTIVITY

Prykhodko N.V., Scherbun A.V.
Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Summary: *An analysis of Ukrainian banks' investment activities in 2013-2022 and for 9 months of 2023. The structure of loans granted and the structure of Ukrainian banks' investments in securities by various criteria were assessed. The main directions*

of intensification of Ukrainian banks' investment activity are identified.

Keywords: *bank investments, investment activity of the banks, real sector of economy, stock market.*

УДК 330.4

РОЛЬ БІЗНЕС-АНАЛІЗУ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

В'ячеслав Рогов
кандидат економічних наук
в.о. доцента кафедри інтелектуальної цифрової економіки
Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова
Миколаїв, Україна
viacheslav.rogov@nuos.edu.ua

Дмитро Полєтаєв
старший аналітик, ТОВ «Марін Дизайн Інжинірінг Миколаїв»
Миколаїв, Україна
dmytro.polietaiev@damen.com

Анотація: *Визначено роль бізнес-аналізу в управлінні фінансовими ресурсами. Зроблено акцент на важливості використання бізнес-аналізу для прогнозування, моделювання різних сценаріїв розвитку, ідентифікації можливостей та визначення викликів, з якими може стикатися підприємство. Підкреслено, що бізнес-аналітика є ключовим інструментом для стратегічного управління, що допомагає підприємствам адаптуватися до змін у бізнес-середовищі та забезпечує підвищення їхньої конкурентоспроможності.*

Ключові слова: *бізнес-аналіз, фінансові ресурси, управління, економічні рішення, стратегії, прогнозування*

У сучасному бізнес-середовищі, де ринкові умови постійно змінюються, ефективне управління фінансовими ресурсами стає визначальним чинником для забезпечення розвитку бізнесу. В цьому контексті бізнес-аналіз виступає як невід'ємний інструмент досягнення стратегічних цілей та оптимізації фінансових процесів.

Ефективне управління фінансовими ресурсами починається з ретельного фінансового планування. Підприємство повинно розробляти чіткі фінансові цілі та визначати стратегії для досягнення їх у майбутньому. Прогнозування фінансових показників, таких як дохід, прибуток і ліквідність, допомагає адаптуватися до змін умов господарювання.